

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Tocar el misteri amb la punta dels dits

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Paloma Bordons, *L'avi el Presumpte*. Traducció d'Elisenda Vergés. Il·lustracions de Francesc Rovira. Col·lecció *Tucan*. EDEBÉ. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

Pau Joan Hernández, *El presoner del Casal del Diable*. Il·lustracions de Gerard Miquel. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. CRUÏLLA. Barcelona, 2002. A partir de 9 anys.

El misteri té cares diferents. I aquest parell de novel·les en són una bona mostra. Per una banda, Paloma Bordons el fa créixer en la imaginació de la seva protagonista en un relat de caràcter realista, propi del corrent de relacions familiars trontollants. Per la seva part, Pau Joan Hernández el dona per fet en un viatge del seu protagonista a la costa cantàbrica.

En el cas de *L'avi el Presumpte* (premi Edebé 2004), un personatge desconegut fins aleshores arriba a casa de la jove protagonista per quedar-s'hi, si més no, una temporada. L'home s'identifica com el seu avi. I ho deu ser, si tenim en compte que la mare, sense oposar-li resistència, li obre les portes. Com que la relació mare-avi no es pot dir que sigui excel·lent, ni tampoc s'explica més del compte per què o per quin motiu l'avi ha estat fora i ara torna, el passat queda en un segon terme i la història se centra en la conseqüència puntual de la conèixer acabada d'estrenar entre avi i néta.

El fet que la història passa no compti, fa que la del moment present prengui caràcter de misteri. I és així com es va gestant en la imaginació de la protagonista fins al punt de pensar que l'avi és un pispa i que amaga el botí d'uns presumptes robatoris en un estoig. Res més lluny de la realitat. Però deixem la sorpresa per al lector, que consisteix en una descoberta de la néta, amb música de fons i una mica de mentida de les que no fan mal.

INTERCANVI ESCOLAR

En el cas d'*El presoner del Casal del Diable*, Pau Joan Hernández arrenca amb una experiència escolar d'intercanvi amb un centre gal·lec i a partir d'aquesta relació el protagonista

es veu involucrat en el misteri d'un casolot per on circulen vells mites llegendaris del Cantàbric, terra de tradició fantàstica que compta, a banda de les meigas o bruixes gal·legues, amb éssers extraordinaris com ara els diminuts *pataricos* o *trentis*, criatures ferotges com l'*ojáncana*, i tendres com les *lamiak*, parentes de les dones d'aigua comunes en altres cultures.

Si bé totes aquestes espècies ja fa temps que no són fàcils de veure a pla terreny i ull nu, sí que, en canvi, sempre queda algun lloc isolat com el Casal del Diable, un *pazo* prop de l'illa dos Corvos, que guarda alguna sorpresa impenetrable.

Són aquests, dos relats que

LA NARRADORA PALOMA BORDONS

beuen en el fons dels coneixements que els seus autors tenen dels ambients que volen reflectir. Paloma Bordons (Madrid, 1964), ha viscut un temps a Bolívia per qüestions familiars i professionals, cosa que fa que el seu avi *Presumpte* tingui una certa influència sud-americana que la traducció respecta. Pau Joan Hernández (Barcelona, 1967), resident a Bigues i Riells, d'on arrenca la seva novel·la, coneix a fons bona part de la llengua i literatura gallega i basca, per raons professionals amb la traducció, per la qual cosa la relació entre Catalunya i Galícia del seu relat té també la influència de la relació permanent que hi manté.

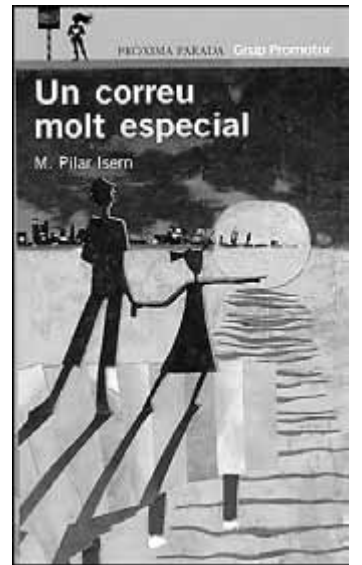
Són, doncs, dues novel·les que no es limiten a fabricar el misteri perquè ara toca sinó perquè poden fer-ho sense caure en influències llibresques. Els il·lustradors dels relats, Francesc Rovira i Gerard Miquel, s'han centrat en algunes de les escenes més remarcables, amb tendència expressiva i realista el primer, i més estilitzada i abstracta el segon.

Josep Gòrriz, *L'inxamparem, Helena!* Il·lustracions de Christian Inaraja. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. CRUÏLLA. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

Patricia Lee Gauch, *La Tània, primera ballarina de L'aneguet lleig*. Il·lustracions de Satomi Ichikawa. Adaptació de Montse Ganges. SERRES. Barcelona, 2004. A partir de 7 anys.

M. Pilar Isern, *Un correu molt especial*. Il·lustració coberta de Silvia Fajardo. Col·lecció *Pròxima Parada*. GRUP PROMOTOR - ALFAGUARA. Barcelona, 2004. A partir de 12 anys.

Han pispat el collaret de la mestra, el director treu foc pels queixals, l'inspector amenaça els alumnes i un detectiu interroga els pares casa per casa. Surten sospitosos de sota les pedres però, del collaret, res de res.

Un altre àlbum il·lustrat del personatge de la Tània, aquesta vegada fent de protagonista del ballet *L'aneguet lleig*. La duresa dels assajos i la identificació amb el personatge de ficció és la trama d'aquestes làmines.

Un adolescent amb unes circumstàncies familiars especials es veu empès a afrontar un seguit de contrarietats amb una bona dosi de responsabilitat. Un plec de cartes el desconcerten i li descobren secrets de la seva vida.

CÒMIC

Muñoz i Sampayo, *Memorias de un detective privado, Recuerdos de un detective privado i Viet Blues*. PLANETA DEAGOSTINI. Barcelona, 2004.

El nom d'Alack Sinner va lligat a un dels períodes més fructífers i innovadors de la historieta europea, el de finals dels 70 i principis dels 80 del segle passat, quan des de dins dels mateixos gèneres de la cultura de masses es va generar una reacció crítica cap als valors que aquells havien representat dins de la cultura de masses. Antic policia, detectiu

D'ahir i d'avui

JOSEP GÁLVEZ

amb llicència sempre qüestionada i de vegades taxista, reflecteix amb el seu malestar continu la visió crítica que els seus autors tenien i tenen de la societat nord-americana. Ell, en realitat, va néixer a la ficció fa trenta anys a Barcelona, fruit de la trobada creativa de dos emigrants argentins, Carlos Sampayo (guió) i José Muñoz (dibuix). Curiosament, les seves historietes van ser publicades a Itàlia i a França abans d'aparèixer a casa nostra a les pàgines de la revista *Totem*. No es pot dir que

el temps no hagi passat per aquelles primeres historietes d'Alack Sinner, la mateixa confusa reedició dels tres primers llibres, que barreja diferents etapes estilístiques i fins i tot narratives, resalta el molt positiu valor afegit de l'evolució. Així, després d'una narració posterior que exerceix de pròleg explicatiu dels orígens del nostre protagonista, ens trobem amb les primeres narracions, molt lligades al gènere negre de Chandler i MacDonald i a un tractament del blanc i negre força expressiu però encara contingut. A poc a poc, la narració s'alliberarà dels codis de la intriga per dedicar-se a descriure situacions més o menys arquetípiques dels EUA. El desordre que s'introduirà tant en el temps dels relats com en el del grafisme, produirà moments carregats de força dramàtica, intenses situacions i interessants personatges que s'expressaran en esplèndides vinyetes, que amb el seu barroquisme faran de miralls impossibles del malson nord-americà.

UNA VINYETA DE 'RECUERDOS DE UN DETECTIVE PRIVADO'

JOSE MUÑOZ